

FILHA RY:N EDUSKUNTAVALITAVOITTEET 2027

Filha ry on asiantuntijajärjestö, jonka tavoitteena on edistää kansanterveyttä ehkäisemällä keuhkosairauksia ja edistämällä keuhkosairauksien hoitoa ja tutkimusta. Tavoitteemme on terveet keuhkot!

Tavoite 1. Yhdenvertainen ja ensiluokkainen keuhkosyövän diagnostiikka ja hoito kaikille

Keuhkosyöpä on Suomen kolmanneksi yleisin syöpä ja yleisin syöpäkuolemien aiheuttaja. Se johtaa vuosittain noin 34 600 menetettyyn elinvuoteen. Parantamalla keuhkosyövän ennustetta voidaan oleellisesti vähentää koko Suomen syöpäkuolleisuutta.

Keuhkosyöpä aiheuttaa merkittävän kansanterveydellisen taakan lisäksi huomattavia kustannuksia: hengityselinten syöpien hoito maksaa vuosittain lähes 120 miljoonaa euroa, josta yli puolet syntyy erikoissairaanhoidossa. Kustannuksia voidaan hillitä ennaltaehkäisemällä, kehittämällä hoitoketjuja ja panostamalla varhaiseen toteamiseen.

Valtakunnallinen keuhkosyöpäohjelma (2026–2035) tukee Kansallisen syöpästrategian toimeenpanoa ja toimii sen konkreettisena toimenpiteenä. Ohjelmassa panostetaan ennaltaehkäisyyn sekä diagnostiikan ja hoidon kehittämiseen.

Toimenpidesuosituksukset:

- **Seuraavan hallituksen tulee kirjata Valtakunnallinen keuhkosyöpäohjelma (2026–2035) hallitusohjelmaan ja varmistaa sen toimeenpano sekä riittävät taloudelliset resurssit.**
- Keuhkosyövän taakkaa tulee vähentää ennaltaehkäisyllä, seulonnalla ja varhaisella toteamisella.
- Tulee laatia kansallisesti yhdenmukaiset ohjeet diagnostiikasta, hoidosta ja seurannasta.
- Keuhkosyöpään liittyvää eriarvoisuutta ja stigmaa tulee vähentää.

Tavoite 2. Kohti nikotiinitonta tulevaisuutta

Tupakointi ja nikotiinituotteiden käyttö ovat keskeisimpiä estettävissä olevia kansansairauksien riskitekijöitä. Erityisesti nuorten sähkösavukkeiden (vape) ja nikotiinipussien käyttö on saatava laskuun, jotta estämme uuden nikotiiniriippuvaisen sukupolven synnyn. Samalla on varmistettava, että tupakoinnin ja nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen on saatavilla tarvittava tuki terveydenhuollosta yhdenvertaisesti koko maassa.

Koska ennaltaehkäisevän toiminnan hyödyt näkyvät vasta vuosien päästä, vahvat taloudelliset ohjaukeinit hyvinvointialueille, kuten hyte-kertoimen roolin kasvattaminen alueiden rahoituksessa, ovat perusteltuja. Hyvinvointialueiden hyte-kertoimessa tulee ottaa huomioon tupakointi ja nikotiinituotteiden käyttö.

Toimenpidesuosituks:

- Laajennetaan tupakointikieltoja erityisesti asuinyhteisöissä. Jokaisen oikeus savuttomuuteen kotonaan on asetettava etusijalle.
- Tuetaan tupakasta ja nikotiinista vieroittautumista. Lääkärin tai hoitajan lyhyt puheeksiotto (mini-interventio) moninkertaistaa lopettamistodennäköisyyden. Lisätään nikotiinivieroituksen mini-interventio hyvinvointialueiden hyte-kertoimen prosessi-indikaattoreihin.
- Kielletään sähkösavukkeiden (vape) myynti, maahantuonti ja hallussapito.
- Luodaan edellytykset kokonaan tupakattomalle ja nikotiinittomalle tulevaisuudelle: veronkorotukset kaikille tuotteille vuosittain, nikotiinipussien nikotiinimäärä rajataan 4 mg/gramma sekä tähdätään kaikkien tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumiseen.

Tavoite 3. Luontoterveys keuhkosairauksien ennaltaehkäisyssä ja hoidossa

Tutkimusnäyttöä luonnon terveyshyödyistä kroonisia keuhkosairauksia, kuten astmaa ja keuhkohtaumatautia, sairastaville kertyy koko ajan lisää. Luonnossa oleilun ja liikkumisen sekä viheralueille altistumisen on katsottu olevan yhteydessä parempaan keuhkofunktioon, lievempiin hengitysoireisiin, parempaan suorituskykyyn ja elämänlaatuun sekä joissakin tapauksissa myös pienempään kuolleisuuteen kroonisia keuhkosairauksia sairastavilla.

Luonnon terveyshyödyt ovat kaikkien saavutettavissa. Yksilön saamien hyötyjen lisäksi myös kansantalous kiittää vähentyneiden terveydenhuollon palveluiden käytön muodossa. Terveydenhuollossa tarvitaan lisää tietoa ja koulutusta luonnon terveysvaikutuksista sekä rakenteita ja hyviä käytäntöjä suomalaisen väestön luontoaltistuksen lisäämiseksi ja systemaattiseksi tukemiseksi.

Toimenpidesuosituks:

- Seuraavan hallituksen tulee kirjata Terveyttä luonnosta -ohjelma (2026–2035) hallitusohjelmaan ja varmistaa sen toimeenpano sekä riittävät taloudelliset resurssit.
- **Terveydenhuollon palveluissa pitää ottaa huomioon luonnon terveysvaikutukset osana keuhkosairauksien ennaltaehkäisyä, hoitoa ja kuntoutusta.**
- Terveydenhuollon ammattilaisille pitää tarjota koulutusta luonnon terveyshyödyistä.
- Luonnon terveysvaikutuksia koskevaa tutkimusta pitää lisätä.